

VÎLCENI PARTICIPANȚI LA LUPTA DIN DEALUL SPIRII

GH. SIMEANU

„Baia de sînge de la București” cum a fost numită de către Marx lupta din Dealul Spirii, ce a opus miilor de turci mîna de bravi ostași români, încheia la 13 septembrie 1848 în mod eroic epopea renașterii românești.

Ciocnirea aceasta, în fapt, s-a dovedit scurtă și crîncenă și chiar dacă nu a fost singura rămîne cea mai importantă manifestare în favoarea revoluției.

La 13 septembrie 1848, trupele lui Fuad Pașa ajunse în preajma Bucureștiului își începeau marșul către centrul Capitalei Țării Românești. La poalele Cotrocenilor, mase de oameni — bărbați, femei, copii — neînarmate încearcă să se opună cavaleriei otomane, dar baionetele, săbiile și caii deschid drum invadatorilor. Această iluzorie opoziție pașnică a populației Capitalei și satelor înconjurătoare, deși a demonstrat adevărată adeziunea maselor la ideile revoluției, a fost zadarnică.¹

O a doua coloană turcească se îndreaptă către centrul Capitalei pe drumul ce cobora din Dealul Spirii către podul Mihai Vodă de la Dîmbovița, obligată fiind să treacă prin fața cazarmilor aflate la intrarea în oraș. Aici, otomanii se întîlnesc cu ostașii roatei de pompieri a orașului București care angajează lupta cu un dușman de douăzeci de ori mai numeros.² Deși Locotenența Domnească ordonase abținerea de la orice act de violență față de invadatori, pompierii parucicului Pavel Zăgănescu, ajutați de civilii înarmați și de ostașii din batalionul 2 al Regimentului 2 Infanterie aflat în cazarmă, atacă la baionetă artileria turcească și capturînd cîteva tunuri, le îndreaptă împotriva dușmanului, provocîndu-i pierderi însemnate.³ Din rîndul pompierilor jumătate cad în această înclăștare a onoarei. Se împușinează de oameni și numărul infanteriștilor. Aproape toți luptătorii români capătă în această bătălie răni mai mult sau mai puțin grave. Urmăriți, parte din acești bravi se retrag mai întîi în tabăra gen. Gh. Magheru, iar după dizolvarea acesteia pe la casele lor.

Anii care au urmat, ani ai noului regim impus țării cu baionetele și săbiile turcești și rusești, s-au așternut peste această memorabilă pagină a luptei poporului pentru libertate națională și dreptate socială.

Vii au rămas aceste momente în inimile și mințile celor care au fost suflete ale revoluției de la 1848, celor care peste unsprezece ani, în 1859, vor fi în primele rinduri în lupta pentru înfăptuirea unirii Moldovei cu Țara Românească.

Una dintre primele măsuri ale domnului unirii Alexandru Ioan Cuza și a partidei ce îl susținea a fost acordarea de pensii văduvelor și participanților la lupta din Dealul Spirii, aducându-se prin acest act omagiul și prețuirea țării pentru acei care nu au precupețit nimic pentru apărarea sa.

În acest sens, printr-un ordin al Departamentului Treburilor din Lăuntru din 4 iulie 1859 se cerea tuturor administrațiilor județelor să întocmească liste cu soldații răniți, văduvele și orfanii rămași în urma luptelor din Dealul Spirii, cărora statul le va acorda o pensie de un leu pe zi.⁴ Imediat în județul Vâlcea se iau măsurile corespunzătoare în vederea depistării acestora și trimiterii lor către consult medicului județului, care avea obligația să întocmească un certificat medical ce urma să fie înaintat Departamentului.⁵

La 7 iulie 1859, un prim raport era primit de la Subadministrația plășii Otăsău în care se consemna că Petru Bucică din Lăpușata a fost rănit în acea ciocnire, atunci avînd gradul de soldat. Tot la 7 iulie 1859, Subadministrația plășii Oltețul de Jos înainta pentru efectuarea controlului medical pe Preda sin Dinu din satul Laloșu care a participat la lupta din Dealul Spirii ca soldat în Regimentul 2 Infanterie.⁶

După alte două zile, alte două subadministrații — cea a plaiului Horezu și a plășii Oltețul de Sus — raportau că au depistat pe foștii militari participanți la înclăștarea din Dealul Spirii. Aceștia erau Ion Românoiu din Bogdănești-Luncavăț și Ioan Maria Sandu din satul Crăpăturile.⁷

După cele raportate din satul Muereasca de Sus, doi săteni, Constantin Andrei Lupu și Ghiță Constantin Birzescu, au participat ca soldați la înclăștarea dintre români și turci, de la 13 septembrie 1848, fiind răniți.⁸ Din plasa Oltul era trimis la 28 iulie 1859, pentru a-i fi stabilit diagnosticul în legătură cu rana căpătată în luptă, Nicolae Stanciu Gușe din Crețeni.⁹

Alături de aceștia, la bătălia din Dealul Spirii, din județul Vâlcea au mai participat, fiind răniți: Barbu Brebu Ghiță din Frîncești, Gheorghe N. Neață din Mănăstireni¹⁰ și Dumitru Boileanu din Foleștii de Sus.¹¹

Continuînd acțiunea de depistare a participanților la înclăștarea de la 13 septembrie 1848, organele administrative ale județului Vâlcea puteau raporta Departamentului Treburilor din Lăuntru că au mai fost găsiți foștii soldați din Regimentul 2 Infanterie: Ștefan Dumitru Dudelea din satul Zlătărei, Ioan Nicolae Lăutaru și Ioan Marin Căpriceanu din Fumureni¹², Nicolae Preda Fudulu din Vîrleni¹³, Gheorghe Ilie Popalupu, Ion Ghiță Ghelmegeanu și Constantin Pascu din Mateești, Constantin Tița Văduva din Roești, Dumitru N. Gavrilescu din Frățila¹⁵ și Mihai Radu Purece din plaiul Horezu.¹⁶

Alături de acești bravi soldați, în luptă a fost și unterofițerul (subofițerul) Gheorghe Răsdiaconu Petru din satul Cacova.

Fără îndoială acești simpli țărani vilceni au fost niște bravi, ei jertfindu-și sîngele pentru libertatea patriei, păstrînd scrijelate pe trup urme de răni ce au stat dovadă vitejiei lor. Constantin Tița Văduva era rănit de un glonte vrășmaș deasupra gleznei stîngi, Ștefan Dumitru Urdelea avea o rană făcută de o sabie turcească la piciorul stîng, iar Nicolae Lăutaru avea ambele picioare străpunse de plumbi.¹⁸ Unterofițerul Gheorghe Răsdiaconu Petru avea strivit umărul obrazului.¹⁹ Nu îl putem lăsa deoparte pe Constantin sin Radu Craioveanu din Fișcălia care nu a mai putut fi prezent la apelul făcut eroilor în 1859; probabil încetase din viață în cei unsprezece ani trecuți din cauza rănilor căpătate, căci în noiembrie 1848 se afla la casa sa grav bolnav, fiind: „...sfărîmat de cai, călcat peste tot...” și „...tot rău bolnav...” aflîndu-se.²⁰

Rănilor primite de vilceni li așează între cei care au înfruntat cu bărbăție dușmanul. Ei și ca ei, atîția și atîția alții și-au adus contribuția la înscrierea în istoria patriei a acestei glorioase pagini a luptei pentru apărarea ființei naționale și ale idealurilor revoluționare. Fără frică de dușmanul de zeci de ori mai numeros, au stat cu față sus, căci numai astfel unterofițerul Gheorghe Răsdiaconu Petru, conducîndu-și subordonații în încleștare, și-a înobilat trupul trudit la munca cîmpului cu o rană la umărul obrazului drept.

După terminarea bătăliei, ostașii vilceni s-au întors la casele lor pe drumuri ocolite, ferindu-se de escadroanele turcești care împînziseră țara. Timp de unsprezece ani și-au reluat vechile îndeletniciri, muncind pămîntul, ocupîndu-se cu negoțul sau scoțînd sare de la Ocnele Mari, asemeni lui Ioan Românoiu.²¹ Alții și-au continuat cariera armelor, ajungînd căprari de dorobanți în slujba organelor administrative ale județului, funcții în care se aflau la 1859 Gheorghe Răsdiaconu Pătru și Constantin Tița Văduva.²²

Odată cu realizarea Unirii Principatelor li se recunosc meritele și acestor bravi luptători vilceni, demnii continuatori ai strămoșilor.

Acești țărani din văile și vilcelele Vilcii au reprezentat cu cinste bătrînele plaiuri scaldate de apele Oltului, Oltețului sau Lotrului.

Mesageri ai setei de libertate a celor care păstrează cu pioasă grijă sfintele oseminte ale lui Mircea cel Bătrîn și Matei Basarab, ctitorii de țară, acești bravi vilceni și-au pus sîngele la temeliea României moderne.

ANEXA

⟨1859 octombrie 5⟩ Tabloul întocmit de Administrația județului Vilcea și înaintat Ministerului Interior cuprinzînd pe foștii militari răniți în timpul luptei din Dealul Spirii de la 13 septembrie 1848.

*Districtul Vilcea*²³

Listă de no. militarilor din acest district răniți din 13 septembrie în anul 1848 întocmită după ordinul dl. Ministru al afacerilor interioare cu no., iar deslușirile de suferința fiecăruia se deslușește prin act(ul) d. medic ce se anexează în original.

Nr.	Numele și prenumele	Locu locuinții	Nr. actului doctoricesc
1	Preda sin Dinu	Laloșu	1. Oiteț de Jos
2	Ion Marin Sandu	Crăpăturile	2. Oiteț de Sus
3	Const. Andrei Lupu	Mureasca de Sus	3. Cozia
4	Ghiță Const. Verzescu	idem	4. idem
5	N. Dumitru Buleanu	Folcești de Sus	5. Horezu
6	Gheorghe N. Neață	Minăstireni	6. Ocolu
7	Barbu Brezu Zețu	Frincești	7. idem
8	Ioan N. Romanofu	Bog (dănești) Luncavăț	8. Horezu
9	N. Stanciu Gușe	Cîrstănești	9. idem
10	Unterofițeru Ion Rășdeaconu Anghel	Turcești	10. idem
11	Mitrică Stoean	Stîrbești	11. Oltețu de Jos
12	Ștefan Dumitru	Zlătărei	12. Oltu
13	Ion Marin Căpriceanu	Fumureni	13. idem
14	Pătru sin Tănase Bucică	Lăpușata	14. Otăsău
15	Constantin Tița Văduva	Roești	15. idem
16	Dumitru N. Gavrilescu	Frățila	16. Oltețu de Jos
17	Dumitru Budișteanu	Călina	17. Oltu
18	Grigore Rășdeaconu Pătru	Cacova	18. Cozia
19	Ion Ghiță Ghelmegeanu	Mateești	19. Horezu
20	Gheorghe Ilie Popa Lupu	Mateești	20. idem
21	Mihai Radu Purce	Oteșani	21. idem
22	Constantin Paleu	Mateești	22. Horezu
23	N. Predu Fudușu	Virleni	23. Otăsău
24	Ion N. Lăutaru	Fumureni	24. Olt

NOTE

¹ Florian Georgescu, *Participarea maselor populare bucureștene la Revoluția din 1848*, București, f.an, p. 106—108.

² *Istoria României*, vol. IV, Editura Academiei R.P.R., București 1969, p. 109.

⁴ Arh. Stat. Vilcea, *Fond Prefectura jud. Vilcea*, Dos. 16/1859, f. 227.

⁵ Ibidem, f. 228.

⁶ Ibidem, f. 236.

⁷ Ibidem, f. 237, 239.

⁸ Ibidem, f. 241—242.

⁹ Ibidem, f. 266.

¹⁰ Ibidem, f. 287.

¹¹ Ibidem, f. 248.

¹² Ibidem, f. 274.

¹³ Ibidem, f. 285.

¹⁴ Ibidem, f. 289.

¹⁵ Ibidem, f. 297.

¹⁶ Ibidem, f. 287.

¹⁷ Ibidem, f. 251.

¹⁸ Ibidem, f. 274, 289.

¹⁹ Ibidem, f. 251.

²⁰ Ibidem, dos. 37/1848, f. 107.

²¹ Ibidem, f. 237.

²² Ibidem, f. 278, 289.

²³ Ibidem, f. 334.